

อุตสาหกรรมไก่สดแช่เย็น เป็นอุตสาหกรรมการเกษตรที่สำคัญประเภทหนึ่งที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด ก่อให้เกิดการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์และการเพาะปลูกพืชไร่ที่ใช้ในการผลิตอาหารสัตว์ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดการจ้างงานและสร้างอาชีพให้กับคนจำนวนมาก อันถือได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีการนำเอาทรัพยากรมาก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มได้อย่างดียิ่ง

อุตสาหกรรมไก่สดแช่เย็น เพิ่ง เริ่มมีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจเมื่อประมาณ 14 ปี มานี้เอง แต่เดิมไก่สดแช่เย็นที่จำหน่ายจะเป็นไก่สดทั้งตัววางขายตามตลาดโดยแช่รวมกับน้ำแข็ง เพื่อให้เนื้อไก่มีความสด ไม่เสียง่าย ไก่สดแช่เย็น เหล่านี้ไม่มีมาตรฐานเกี่ยวกับความสะอาดหรือคุณภาพของเนื้อไก่ กรรมวิธีการผลิตเป็นแบบง่าย ๆ คือ นำไก่ที่เชือดแล้วมาถอนขนโดยใช้การลวกน้ำร้อนแล้วใช้แรงงานคนถอนขนและล้างเครื่องในออก จากนั้นก็ล้างด้วยน้ำสะอาดแล้วนำออกจำหน่ายโดยไม่ได้ผ่านการฆ่าเชื้อโรคแต่อย่างใด ส่วนกรรมวิธีการเลี้ยงไก่ก็ไม่พิถีพิถัน อาหารที่ใช้เลี้ยงมักเป็นอาหารที่ผสมเองโดยขาดอัตราส่วนสารอาหารที่แน่นอนและเหมาะสม พันธุ์ไก่ที่ใช้เลี้ยงมักเป็นพันธุ์พื้นเมืองซึ่งเติบโตช้าและกินอาหารมาก อัตราการตายสูง จากกรรมวิธีการเลี้ยงที่ไม่ได้มาตรฐานนี้จะเห็นได้ว่า ต้นทุนการผลิตไก่สดแช่เย็นจะค่อนข้างสูง ทำให้ไก่สดแช่เย็นมีราคาแพงจึงเป็นอาหารที่คนมีฐานะค่อนข้างดีเท่านั้นจึงจะบริโภคได้

ต่อมาธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตไก่สดแช่เย็นได้มีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ และพร้อม ๆ กันไป โดยเริ่มจากด้านพันธุ์สัตว์ ได้เริ่มมีการนำไก่พันธุ์เนื้อจากต่างประเทศเข้ามา ซึ่งเป็นพันธุ์ที่เลี้ยงง่าย เติบโตเร็ว ความต้านทานโรคดี อัตราการตายต่ำ ทำให้คนหันไปนิยมการเลี้ยงไก่กันอย่างแพร่หลาย จนธุรกิจอาหารสัตว์ เวชภัณฑ์สัตว์วัตถุดิบตามไปด้วย จึงมีการปรับปรุงและพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ สำหรับด้านเกษตรกร

ก็มีการพัฒนาตนเองในด้านวิธีการเลี้ยงและระบบการเลี้ยงเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีที่สุด เพราะเมื่อมีเกษตรกรนิยมเลี้ยงไก่กันมากขึ้น ก็ย่อมมีการแข่งขันกันมากขึ้นด้วย ในส่วนของโรงงานชำแหละ เมื่อมีไก่ออกสู่ตลาดมากขึ้น ก็มีการพัฒนาทางด้านผลิตภัณฑ์ไปเป็นแบบชำแหละเป็นชิ้นส่วนต่าง ๆ โดยเล็งเห็นว่า การแยกชิ้นส่วนเนื้อไก่จะทำให้ราคาดีกว่า ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อได้มากขึ้น ทำให้มูลค่าเพิ่มของไก่สูงขึ้น และขณะเดียวกันก็มีการพัฒนาด้านวิธีการผลิตให้ทันสมัยและมีกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นโดยคำนึงถึงความสะดวกและมาตรฐานของสินค้า การพัฒนาในทุก ๆ ด้านของอุตสาหกรรมไก่สดแช่เย็นนี้ทำให้รูปแบบของอุตสาหกรรมซึ่งเดิมเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนเปลี่ยนมาเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ระดับประเทศ การเลี้ยงไก่จะเลี้ยงเป็นฝูงขนาดใหญ่ ๆ ใช้พันธุ์ไก่ที่มีลักษณะตามที่ตนต้องการโดยสั่งซื้อจากต่างประเทศ ส่วนอาหารก็ใช้อาหารสำเร็จรูปซึ่งมีส่วนผสมของสารอาหารที่ถูกต้องได้สัดส่วนเพื่อเสริมสร้างให้ไก่เจริญเติบโตมีลักษณะตามที่ต้องการ นอกจากนี้ด้านเวชภัณฑ์ วิธีการเลี้ยง และระบบการเลี้ยงก็มีการกำหนดไว้เป็นมาตรฐานสำหรับแต่ละบริษัทว่ามีโปรแกรมการให้ยาและวิธีการเลี้ยงอย่างไร จากสิ่งเหล่านี้จะเห็นได้ว่า การเลี้ยงไก่ในปัจจุบันนี้ ผู้เลี้ยงสามารถกำหนดไว้ได้เลยว่า ต้องการลักษณะอะไร อย่างไรจากไก่ที่เลี้ยง โดยที่ผลลัพธ์ที่ออกมาอาจมีการคลาดเคลื่อนไปเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ส่วนทางด้านโรงงานชำแหละได้มีการพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยจากต่างประเทศเข้ามา เช่น การถอนขนไก่จากเดิมที่เคยใช้แรงงานคนในปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเป็นใช้เครื่องตีให้ขนหลุดออก ในด้านการบรรจุหีบห่อและเก็บรักษาได้ใช้ระบบการหีบห่อในอุณหภูมิต่ำแล้วเก็บไว้ในห้องเย็นเพื่อรักษาคุณภาพเนื้อไก่ให้อยู่ได้นาน อุตสาหกรรมไก่สดแช่เย็นของไทยในปัจจุบันมีความเจริญรุดหน้าประเทศเพื่อนบ้านไปมาก ไก่สดแช่เย็นของประเทศไทยจึงเป็นที่ยอมรับในด้านรสชาติและความสะอาดจากต่างประเทศมากขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้ไก่สดแช่เย็นเป็นสินค้าออกที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศมากอย่างหนึ่ง

ประเทศไทยเริ่มมีการส่งออกไก่สดแช่เย็นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2516 และได้มีการส่งออกเพิ่มมากขึ้นทุกปี ซึ่งจะเห็นได้จากตารางต่อไปนี้คือ

ตารางที่ 1.1 สถิติการส่งไก่สดแช่เย็นออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ปี พ.ศ. 2516-2530

ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (บาท)
2516	163.2	6,528,840.00
2517	442.8	17,711,840.00
2518	387.3	15,493,276.00
2519	1,234.3	49,371,332.00
2520	3,859.5	146,799,672.00
2521	9,907.2	396,288,865.00
2522	13,782.3	689,613,865.00
2523	17,314.1	865,706,033.00
2524	25,401.0	1,168,477,429.00
2525	33,912.7	1,559,984,833.00
2526	23,912.9	956,516,000.00
2527	36,864.9	1,477,520,000.00
2528	46,769.9	2,159,742,849.00
2529	79,223.33	3,838,359,483.00
2530	91,829.46	4,591,473,097.50

ที่มา : กรมปศุสัตว์

หมายเหตุ : ปีพ.ศ. 2516 เป็นปีแรกที่มีการส่งออก

ถึงแม้ว่าปริมาณการส่งออกไก่สดแช่เย็นของไทยจะสูงขึ้นทุกปีก็ตาม แต่ก็ยังประสบกับปัญหาการส่งออกบางประการคือ ราคาส่งออกไก่สดแช่เย็นของไทยสูงกว่าราคาในตลาดต่างประเทศคือ สูงกว่าราคาส่งออกของประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ อันได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา บราซิล ฝรั่งเศส และสาธารณรัฐประชาชนจีน อันเป็นผลให้ปริมาณการส่งออกของไทยไม่มากเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่ความต้องการไก่สดแช่เย็นในต่างประเทศยังมีอีกมาก อีกทั้งได้มีการประกาศใช้กฎหมายการเกษตร Farm Bill หรือ Farm Act* ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีผลทำให้ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อในหลายประเทศรวมทั้งประเทศญี่ปุ่นลดต่ำลง แต่เดิมประเทศไทยนำเข้าไก่สดแช่เย็นจากประเทศไทยมากที่สุดคือ นำเข้าไก่สดแช่เย็นจากประเทศไทยในแต่ละปีเกินร้อยละ 90 ของปริมาณไก่สดแช่เย็นที่ประเทศไทยส่งออก เมื่อต้นทุนการผลิตลดลงย่อมเป็นการจูงใจให้คนหันมาเลี้ยงและผลิตไก่เนื้อกันมากขึ้น ผลก็คือปริมาณไก่เนื้อของประเทศไทยต่าง ๆ มีเพิ่มขึ้น ทำให้โอกาสในการส่งออกมีเพิ่มขึ้นพร้อมกับความต้องการนำเข้าย่อมลดลง ภาวะการเช่นนี้ย่อมมีผลกระทบต่อ การส่งออกไก่สดแช่เย็นของไทยแน่นอน

วิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ได้คือ การพิจารณาด้านราคาส่งออกไก่สดแช่เย็นของไทยให้ต่ำกว่าที่เป็นอยู่ ข้อมูลที่สำคัญอย่างยิ่งในการพิจารณาเรื่องนี้ก็คือ ต้นทุนการผลิต การทราบต้นทุนการผลิตที่ถูกต้องย่อมเป็นประโยชน์ต่อกิจการไม่ว่าจะในด้านการวางแผนการผลิต การขาย การส่งออก การแข่งขันกับคู่ต่อสู้ในตลาด ไก่สดแช่เย็นของไทยในปัจจุบันได้เป็นที่ยอมรับของตลาดในต่างประเทศแล้ว ไม่ว่าจะเป็นในด้านรสชาติ ความสะอาด และมาตรฐานสินค้า ดังนั้นหากผู้ผลิตในประเทศสามารถแก้ไขปัญหาด้านราคาได้แล้ว ย่อมทำให้การส่งออกไก่สดแช่เย็นของไทยสามารถนำรายได้มาสู่ประเทศได้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ อีกทั้งแนวโน้มการส่งออกของไทยก็มีที่หวังว่าจะขยายตลาดไปได้อีกมากหากไม่มีปัญหาด้านราคาเข้ามาเกี่ยวข้อง

* Farm Bill หรือ Farm Act มีชื่อเป็นทางการว่า "รัฐบัญญัติความมั่นคงด้านอาหาร ปี 2528" ุกรายละเอียดผลกระทบของกฎหมายนี้ต่อสินค้าเกษตรที่ภาคผนวก ก. หน้า 274

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงวิธีการผลิตไก่สดแช่เย็นในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่การผลิตลูกไก่ การเลี้ยงไก่กระหง การนำเข้าโรงงานชำแหละเป็นชิ้นส่วนต่าง ๆ
2. เพื่อศึกษาต้นทุนการผลิต และวิธีการคิดต้นทุนการผลิตไก่สดแช่เย็นในขั้นตอนต่าง ๆ
3. ศึกษาหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการคิดต้นทุนไก่สดแช่เย็นชิ้นส่วนต่าง ๆ
4. ศึกษาปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต

ขอบเขตการศึกษา

อุตสาหกรรมไก่สดแช่เย็นในวิทยานิพนธ์นี้ จะหมายความรวมถึง อุตสาหกรรมตั้งแต่ นำเข้าไก่พันธุ์จากต่างประเทศเข้ามาจนกระทั่งผลิตเป็นไก่สดชิ้นส่วนต่าง ๆ ส่งไปจำหน่ายในต่างประเทศ

การศึกษาเรื่องต้นทุนการผลิตไก่สดแช่เย็นจะศึกษาเฉพาะต้นทุนการผลิตของกลุ่มบริษัทที่ดำเนินธุรกิจครบวงจร คือ มีบริษัทผลิตอาหารสัตว์ เวชภัณฑ์สัตว์ บริษัทผลิตลูกไก่ ฟาร์มเลี้ยงไก่กระหง และโรงงานชำแหละเป็นของตนเองเท่านั้น โดยศึกษาข้อมูลจากบริษัทตัวอย่าง 3 บริษัทคือ

1. บริษัทกรุงเทพค้าสัตว์ ตั้งอยู่ที่ กิโลเมตรที่ 43 ถนน สุวินทวงศ์ มีนบุรี กรุงเทพมหานคร
2. บริษัทศรีไทยปศุสัตว์ ตั้งอยู่ที่ 69 ถนน วัดกิ่งแก้ว กิโลเมตรที่ 12 สายบางนา-ตราด สมุทรปราการ
3. บริษัทเคันนี่เบ็ค ตั้งอยู่ที่ 11/1 กิโลเมตรที่ 2 ถนน บางนา-ตราด กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการศึกษา

1. ต้นทุนที่มีผลกระทบต่อการผลิตในขั้นการผลิตลูกไก่มากที่สุดคือ ต้นทุนค่าพันธุ์ไก่ ต้นทุนที่มีผลกระทบต่อการผลิตในขั้นการเลี้ยงไก่กระหนงมากที่สุดคือ ต้นทุนค่าอาหารไก่ ต้นทุนที่มีผลกระทบต่อการผลิตในขั้นการนำไก่เข้าชำแหละมากที่สุดคือ ต้นทุนวัตถุดิบ
2. ในการคิดต้นทุนไก่ชิ้นส่วนต่าง ๆ ควรใช้ราคาตลาดของไก่ชิ้นส่วนต่าง ๆ เป็นเกณฑ์
3. ปัญหาที่มีผลกระทบต่อการผลิตมากที่สุดคือ ปริมาณไก่เนื้อในฤดูร้อนไม่สอดคล้องกับกำลังผลิตของโรงงาน

วิธีการศึกษา

1. ค้นคว้าจากหนังสือ และวารสารต่าง ๆ ในห้องสมุด ได้แก่ หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หอสมุดกรมเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อให้ทราบข้อมูลทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับลักษณะและสภาพของธุรกิจ แล้วนำมาพิจารณากำหนดหัวข้อ เรื่องที่จะทำการศึกษาโดยละเอียดต่อไป
2. สัมภาษณ์และขอข้อมูลจากบุคคลต่าง ๆ ในวงการไก่เนื้อ และผู้รับผิดชอบการผลิตในขั้นตอนต่าง ๆ ของบริษัทตัวอย่าง เพื่อให้ทราบข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของการผลิตและต้นทุนการผลิตในขั้นตอนต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับการผลิต ภาวะทางการตลาด และแนวโน้มการส่งออก
3. ติดต่อขอข้อมูลจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ เช่น กรมปศุสัตว์ กรมศุลกากร กรมเศรษฐกิจการเกษตร กรมพาณิชย์สัมพันธ์ องค์การค้าต่างประเทศญี่ปุ่น (JETRO) และธนาคารกสิกรไทย จำกัด

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ทำให้ได้ทราบถึงหลักเกณฑ์อันเหมาะสมในการคิดต้นทุนไก่สดแช่เย็นชิ้นส่วนต่าง ๆ
2. ได้ทราบต้นทุนการผลิตไก่สดแช่เย็นชิ้นส่วนต่าง ๆ
3. ได้ทราบวิธีการผลิตและปัญหาการผลิต
4. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการผลิต การขาย การเงิน
5. เป็นข้อมูลสำหรับผู้สนใจกันคักว่า